

Казки про жадібність

Багач і бідняк

Багач і бідняк

Було два брати, один багатий, а другий бідний. Та той бідний позичив у свого брата-багача три леви (золоті ринські). Потім два якось віддав, а третього не міг віддати — все робив за процент. Вже й истину відробив, а багач каже, що і процент не відробив. Робить бідний, робить, аж йому навкемилося.

Але одного разу прийшов з роботи від багача і каже до жінки:

— Жінко, ану я умру, іди споряди мене на лаву так, як мерця, а сама піди до брата і кажи, що я вмер. Що він буде казати і за чим буде жаліти, чи за грішми, чи за мною?

Спорядила жінка на лаву свого чоловіка і пішла до багача. Приходить і каже багачеві:

— Умер ваш брат, а мій чоловік. А багач каже:

— Бідна моя головко, хто тепер мені віддасть борг, коли він умер. Приходить жінка додому, а той бідний питається:

— Що казав брат?

— Та казав, хто тепер віддасть лева. Не було йому жаль за тобою, а за левом. Каже бідний до жінки:

— Іди до ксьондза і кажи, що чоловік умер, я вже тепер не встаю, коли братові жаль не за мною, а за левом.

Що робити? Як чоловік каже, так жінка мусить слухати. Пішла жінка до ксьондза, сказала, що її чоловік умер. Ксьондз зараз послав дяка і спровадив тіло до трупарні. Положили його там, засвітили коло нього світло і порозходилися кожний додому. Лежить він сам аж до ночі, нема в трупарні нікого; гадає собі так: «Як буду лежати до завтра, поховають мене живого». Він те собі гадає та й чує, хтось будить. А то злодії несуть повен міх грошей. Подивилися до трупарні, нема нікого, лиш мертвець. Кажуть злодії:

— Ходімо до трупарні, там світло горить, поділімся грішми.

Повходили, поклали гроші на землю. Тепер би ділитися, а нема мірки. Котрийсь злодій:

— А то шапка на мерці. Взяли з мерця шапку і діляться. Поділилися кожному однак, але ще одна шапка грошей лишилася. Каже котрийсь там злодій:

— А ся шапка грошей кому буде? А той, «мертвий», крикнув:

— А мені що буде за шапку?

Як злодії напудилися та й повтікали, бідняк устав, зібрав гроші до міха та й додому. Прийшов під вікно, кричить:

— Отвори, жінко.

Жінка створила, а він каже:

— Тепер будем мати звідки жити.

Наступного дня відіслав дитиною лева свому братові, купив собі воли, коні, поле, накупив усього дітям, і сам із жінкою повбиралися. Зробився багатим, уже й забув, як умирав.

А його братові, тому що був здавна багачем, дуже дивно, та й не сміє його питатися. Але бере, робить обід, кличе і свого брата на обід. Прийшов і брат. Той, що був здавна багачем, питається його:

— Кажи, брате, звідки ти став багачем? Ти ж не мав нічого, а тепер все маєш, ще більше від мене? Зачав йому вповідати так:

— Пам'ятаєш, брате, коли я був умер, коли жінка моя приходила до тебе, а тобі було жаль не за мною, а за левом,— казав, хто тобі віддасть лева? Так от, як я був умер, занесли мене до трупарні, і я лежав аж до ночі. Злодії несли повен міх грошей, увійшли до трупарні, взялися ділити гроші моєю шапкою, поділилися, а ще лишилася шапка грошей. Каже один до другого: «А це кому буде?» Я як крикнув: «А мені що за шапку?» Вони понапуджувалися і повтікали, а я гроші забрав та й

пішов додому. Тепер, дякувати богу, маю звідки жити.

Як учув те багач... Увечері порозходилися люди, а він каже до жінки:

— Я буду вмирати так, як мій брат. Давай шмаття, най уберуся, споряди мене на лаву та й іди дай знати до ксьондза, що я вмер. Жінка каже:

— Нащо тобі того, ти маєш звідки жити, не пускай сміх із себе.

Він ще жінку і вдарив. Каже до неї:

— Те роби, що я знаю.

Жінка пішла, дала знати до ксьондза. Вранці взяли його до трупарні. Лежить він до вечора.

Прийшла ніч (а казав позасвічувати біля нього лампи, свічки), таке світло горить довкола — видно, як уднину. Чує, ідуть злодії. Увійшли до трупарні, взяли з багача шапку, поділилися грішми і кажуть:

— Може, і цей так хотів би здурити. Каже один до другого:

— Ану, запхай піку. Узяв злодій піку, а багач як зірветься та й каже:

— Бійтеся бога, даруйте мені життя. А злодії кажуть:

— О ні, ліпше вмерти, ніж світ дурити. Взяли і пробрили багача. Збирався на смерть та й несподівано умер наравду. Так є, хто заздрить другому, той своє не поживе.